

Ханецька Антоніна

Одеський державний аграрний університет

ІНФОРМАЦІЙНА ГІГІЄНА УКРАЇНЦІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ЯК ВИРОБИТИ АНТИТІЛА ДО ІНФОРМАЦІЙНОГО ВІРУСУ?

Соцмережі – постійний супутник сучасної людини. Наразі, певне, немає жодного, хто б не користувався Фейсбуком, Інстаграмом, Телеграмом чи Вайбером. Так, варто сказати про те, що ми в першу чергу використовуємо їх для контактування з людьми, оскільки багато знайомих, друзів, родичів знаходяться від нас на певній відстані. Однак соцмережі для нас слугують ще й джерелом інформації. Саме звідти ми дізнаємося не лише про милих котиків, а й про новини в Україні та світі. В цьому і криється їх основна небезпека. Ми споживаємо готовий продукт, не знаємо його справжнє походження та склад. Чи буде цей продукт приносити користь?!

В лютому 2022 року розпочалось повномасштабне вторгнення не лише на територію нашої держави, а й на територію українських соцмереж та месенджерів. З перших днів населення атакували фейковими новинами для залякування та сiania паніки.

Соцмережа – це вільний простір для кожного, немає жодних обмежень з приводу теми, відсутня перевірка на достовірність написаного. Наш мозок як губка: вбирає будь-яку інформацію, навіть ту, яка вам не подобається - саме через це в пам'яті зберігаються пісні з реклами та слогани з білбордів. Те ж саме відбувається з фейковими новинами та іншими проявами інформаційного вірусу. Щоб не стати жертвою фейків треба бути медійно грамотним, а саме піддавати критиці будь-яку інформацію, а не сліпо їй вірити.

Для того, щоб уникнути «зараження» слід дотримуватися таких правил:

1. Завжди звертати увагу на автора інформації. Це офіційне джерело чи черговий «оглядач ситуації»? Коли «оглядач», який сидить вдома на дивані вирішує ділитись своєю «експертною» думкою, то не варто йому надто довіряти.

2. Перевіряти експертність автора, наскільки ця людина обізнана в цій темі і через які канали вона могла цю інформацію отримати.

3. Якщо в тексті використовуються загальні слова, наприклад, «воєноначальники», «експерти», «анонімні джерела» без вказівки на конкретні посади та прізвища/імена людей, то ця інформація може бути неправдивою.

4. Гучний заголовок часто використовується для привернення уваги. Читайте статтю далі! Великий відсоток того, що новина типу «В полон захопили мільйон бійців» виявиться взагалі ні про що. Також є варіант того, що в статті буде йти мова зовсім про інше, оскільки люди ненавидять великі дописи, вони читають заголовки і вважають, що володіють достатньою інформацією.

5. Завжди перевіряйте дату створення публікації. Іноді нам пропонуються новини, яким вже кілька років, але в новому словесному оформленні вони висвітлюються як нові.

6. Будьте уважними до фото. Відомо безліч випадків, коли подається фото іншої місцевості, а не тієї, яка зазначена в тексті або ж місцевість в інших історичний період. Наприклад, можуть показати розвалене місто, яким воно було 10 років тому, лише уважні читачі можуть це помітити, а людина, яка гортає швидко стрічку новин може повірити в це і поширювати на своїй сторінці цей фейк.

7. Якщо під час прочитання вас охоплюють сильні переживання, то це теж дзвіночок того, що інформація не відповідає дійсності. Новини – це сухий виклад фактів, які відбулись/відбуваються. Так, деякі новини дійсно шокують жорстокістю чи раптовістю, однак емоції приходять згодом, після осмислення. Фейкові новини ставлять собі за мету викликати емоції під час прочитання, щоб людина не могла відрізнити вигадку від реальності, не змогла проаналізувати прочитане.

8. Уважно читайте та обов'язково аналізуйте прочитане. Чи є в тексті помилки? Чи є речення, які суперечать одне одному? Чи зустрічали ви цю інформацію в офіційному джерелі?

Дотримуючись цих простих правил можна врятуватись від інформаційного вірусу. Такими

діями ми не лише не дамо йому поширюватися в широкі загли, а й сформуємо власні «антитіла» до повторного зараження.